

IV./2 fejezet: Legújabb tendenciák a kutatás-fejlesztés, innováció területén élenjáró, Európán kívüli országok gyakorlatában

Tananyag

IV./2.1.: Japán

Melyek Japán innovációs rendszerének erősségei?

A japán gazdaság erős innovációs háttérrel rendelkezik. A K+F-ráfordítások szintje a G7 országok között a legmagasabb, bár elmarad néhány, az innovációban vezető európai államtól. Az innovációs rendszer erősségei: az üzleti K+F-ráfordítások, a PCT-szabadalmak (a Patent Cooperation Treaty, Szabadalmi Együttműködési Szerződés szerint benyújtott szabadalmak), a kutatók, valamint az állami és a magánszektor közötti együttműködések nagy száma. Japán legkevesbé a tudásintenzív szolgáltatások exportja, továbbá az e területeken foglalkoztatottak száma tekintetében jár élen.

A gazdasági válság jelentős hatást gyakorolt az ország gazdaságára, drámai mértékben csökkent az export, a tőkebefektetés, a kkv-k számára nyújtott állami támogatás, valamint a foglalkoztatás. A visszaesésre nyújtott válaszként a japán kormány is *ösztönző csomagot* dolgozott ki rövid és hosszú távra, utóbbi esetében előtérbe helyezve a kulstechnológiák fejlesztését az energiaszektorban, az egészségügyi és infrastrukturális területeken.

A japán gazdaság innováció iránti elkötelezettségét mutatja az a tény is, hogy a K+F-ráfordítások 2007 és 2008 között 136 Mrd €-ről 140 Mrd €-ra növekedtek (a GDP 3,61%-áról 3,67%-ára), 77%-os üzleti és 16%-os kormányzati finanszírozás mellett. A 2006-ban elfogadott és 2010-ig futó 3. *Tudományos és Technológiai Alapterv* rögzítette az innováció állami támogatásának főbb kereteit, amelyek zömében változatlanok maradtak. Számos új ösztönző intézkedés (jelentős pénzügyi támogatás, új szervezetek stb.) bevezetésére is sor került, amelyek az innovációs eredmények gazdasági hasznosítását segítik elő.

A támogatásokra 420 Mrd €-t különítettek el, ebből 65 Mrd €-t új technológiákra, infrastruktúrára, humán erőforrásokra. A kormányzat – amellett, hogy jelentős összegeket költ az energia, az egészségügy és a környezetvédelem területén indított kutatásokra – törekszik a kereslet élénkítésére (pl. ösztönzők az adózás területén). A 3. Alapterv – a fentiek mellett – kiemelt figyelmet fordít az alapkutatások és az úrkutatás erősítésére, mindezt igazolja az a tény is, hogy a Kabinet Hivatal szervezetén belül új bizottságot hoztak létre e feladat irányítására.

A japán nemzeti innovációs rendszer főbb szereplői nagyrészt változatlanok maradtak, bár kisebb reformokat bevezettek a válságra adott válaszként. A stratégiaalkotás továbbra is a legmagasabb kormányzati szinten (*Tudomány- és Technológiapolitikai Tanács*, Council for Science and Technology Policy, CSTP a miniszterelnök által közvetlenül irányított Kabinet Hivatalon belül) valósul meg a minisztériumok és nemzeti ügynökségek végrehajtó tevékenysége mellett. A CSTP 14 tagból áll: miniszterelnök, 6 kabinetminiszter, szakértők az ipar, az egyetemek, a kutatóintézetek és a finanszírozó szervezetek részéről.

A CSTP felügyeli a Tét-re fordított pénzügyi forrásokat,

meghatározza az allokáció szempontjait, nyomon követi a TÉT-politika megvalósítását, és kiemelt szerepet játszik az innovációt érintő szabályozás kialakításában. A TÉT-politika finanszírozásában két minisztérium játszik meghatározó szerepet: az *Oktatási, Kulturális, Sport, Tudományos és Technológiai Minisztérium* (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, MEXT), valamint a *Gazdasági, Kereskedelmi és Ipari Minisztérium* (Ministry of Economy, Trade and Industry, METI).

Az innovációs rendszer meghatározó szereplői a finanszírozó szervezetek, közülük a legfontosabbak: *Új Energia- és Ipari Technológiai Fejlesztési Szervezet* (New Energy and Industrial Technology Development Organization, NEDO), *Japán Tudományos és Technológiai Ügynökség* (Japan Science and Technology Agency, JST), *Nemzeti Információ- és Kommunikációtechnológiai Intézet* (National Institute of Information and Communications Technology NICT), minisztériumok.

Az egyetemek és kutatólaboratóriumok kulcstényezők, azonban a vezető szerep a K+F-ráfordítások közel 80%-ával részesedő üzleti szféráé. Nem változtak a kormányzat kutatási, technológiai prioritásai: az élettudományok, az infokommunikációs technológiák, a nano- és anyagtudományok és a környezetvédelem. E prioritások mögött a „második vonalban” található az energiaszektor, a gyártás, továbbá a társadalomtudományi és a határterületek számára végzett kutatások.

<http://www.proinno-europe.eu/page/innovation-and-innovation-policy-japan>